

Muziekvakexamens 2014

Speciale onderwijsleer

Methodiek

Orgel - klassiek

Vrijdag 12 december

Tijdstip: 12.00 - 13.30 uur

Naam: _____

Woonplaats: _____

Gebruik het bijgevoegde gelinieerde papier voor beantwoording van de vragen. Vermeld telkens nauwkeurig het nummer van de vraag waarop een gegeven vraag betrekking heeft.

Het examen dient duidelijk (met ballpoint, fijne schrijfstift of scherp potlood) te worden ingevuld.

SNVM 2014 - Methodiek orgel klassiek

Het examen bestaat uit de rubrieken

- Orgelbouw
- Lesmethoden en lesgeven nu
- Techniek

ORGELBOUW

Vraag 1 Beschrijf (en illustreer zo mogelijk) de werking van een springlade en een sleeplade.

Vraag 2

- Wat is het verschil tussen een labiaal en een linguaal? Verklaar ook de benaming van beide.
- Wat is de samenstelling van een Sesquialter III?
- Leg uit waarom een Quintadeen zo wordt genoemd en hoe zijn specifieke klank tot stand komt.
- Wat is de functie van het zgn. rolgordijn in de windvoorziening van een orgel?

Vraag 3 Beschrijf kort de werking van elektrische registertractuur in een mechanisch orgel. Wat is een voordeel van dit systeem? En wat een nadeel?

Vraag 4 Wat is een blokwerklade?

LESMETHODEN EN LESGEVEN NU

Vraag 5 Beschrijf in het kort de inhoud van de methode *Organo Pleno* van Christiaan Ingelse. Is deze methode voor alle orgelleerlingen te gebruiken? Geef uw visie daarop.

Vraag 6 Het onafhankelijk kunnen spelen van de linker- en rechterhand (laat staan met de voeten er nog bij!) bij meerstemmig spel is een probleem waar bijna elke orgelleerling tegenaan loopt. Welke (studie)methoden kunt u de leerling aanbieden om dat probleem te lijf te gaan?

Vraag 7 In welke fase van de opleiding - gesteld dat u een leerling vanaf het begin lesgeeft - introduceert u het pedaalspel? Beargumenteer uw antwoord.

Vraag 8 Bij veel orgelwerken is de omvang van de klavieren niet toereikend voor een juiste uitvoering. Welke oplossingen kunt u een leerling bieden om deze werken toch te kunnen spelen/studeren?

Vraag 9 Komt een orgelwerk van Sweelinck tot zijn recht, als het gespeeld wordt op een orgel met een evenredige stemming en met gebruik van moderne vingerzetting? Beargumenteer uw 'ja' of 'nee'.

TECHNIEK

Vraag 10 Leg uit - als aan een leerling - waarom men 18^e eeuwse muziek articuleert. Wat is het doel van articuleren en wat voor effect heeft dat op de uitvoering? Vertel iets over de vinger- en voettechniek bij het spelen van barokmuziek.

Vraag 11 Leg het verschil uit tussen het spelen van legato in de Barok en de Laat-Romantiek.

- Vraag 12** Welke handreikingen kunt u een leerling geven om bij het spelen van minimal-music geen overbelasting van spieren te krijgen?
- Vraag 13** Het is lastig om - bijvoorbeeld in een werk van César Franck - alle stemmen in een meerstemmig stuk mooi legato te spelen.
Noem een paar technieken die u een leerling kunt aanreiken om dit voor elkaar te krijgen.

Muziekvakexamens 2014

Speciale onderwijsleer

Historische ontwikkeling

Orgel - klassiek

Vrijdag 12 december

Tijdstip: 14.00 - 15.30 uur

Naam: _____

Woonplaats: _____

*Gebruik het bijgevoegde gelinieerde papier voor beantwoording van de vragen. Vermeld telkens nauwkeurig het nummer van de vraag waarop een gegeven vraag betrekking heeft.
Het examen dient duidelijk (met ballpoint, fijne schrijfstift of scherp potlood) te worden ingevuld.*

SNVM 2014 - Historische Ontwikkeling Orgel klassiek

Het examen bestaat uit de rubrieken

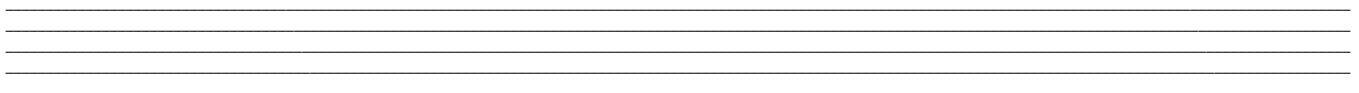
- Uitvoeringspraktijk door de eeuwen heen
- Historie van het orgel
- Historie van de lesmethoden

UITVOERINGSPRAKTIJK DOOR DE EEUWEN HEEN

- Vraag 1** Wat is het belang van kennis over de uitvoeringspraktijk van muziek uit voorbije eeuwen? Noem enkele bronnen waaruit we die kennis kunnen opdoen.
- Vraag 2** Composities uit de Barokperiode kenmerken zich door het gebruik van 'retorica'. Wat is de globale opbouw van een muziekstuk uit die tijd volgens de principes van een redevoering? Noem de Latijnse namen van de onderdelen en leg uit wat ze inhouden.
- Vraag 3** Schets de ontwikkeling van de vinger- en voetzetting vanaf de Laat-Renaissance tot ca. 1800.
- Vraag 4** In de orgelwerken van Mendelssohn staan veel bogen (zie voorbeeld). Vertel iets over de interpretatie daarvan (bijvoorbeeld: moeten we alle bogen scheiden door een frasering/articulatie?).

- Vraag 5** De compositievormen in de koraalvoorspelen van Brahms zijn voor een groot deel geïnspireerd op die in het Orgelbüchlein van Bach.
- Noem enkele compositietechnieken die Brahms in deze werken hanteert.
 - Voeren we deze werken volgens barokprincipes uit of volgens laat-romantische? Beargumenteer uw antwoord.
- Vraag 6**
- Hoe registreer je in de Franse barokmuziek een *Tierce en taille*?
 - Leg uit waarom registers/koppels op een (oud) orgel soms gedeeld zijn in bas en discant.
 - In welk soort orgelwerk wordt de Piffaro gebruikt?
 - Wat verstaan we onder de term *valeur ajoutée*?
 - Hoe dienen de volgende versieringen te worden uitgevoerd? (schrijf uit in gewoon notenschrift achter de versiering of op de lege notenbalk).

HISTORIE VAN HET ORGEL

- Vraag 7** Wat is een kort octaaf?
- Vraag 8** a) Op historische orgels treffen we soms de middentoonstemming aan. Leg (bondig) uit wat die inhoudt en wat de consequenties zijn voor het spelen op zo'n orgel.
b) Wat is het verschil tussen een 1/4-kommastemming en een 1/6-kommastemming? Verklaar beide begrippen.
- Vraag 9** Schets de opbouw van het ideale orgel zoals men dat in het 17^e en 18^e-eeuwse Noord- en Midden-Duitsland voor ogen had. Noem ook enkele orgelbouwers die volgens dat principe hebben gebouwd.
- Vraag 10** Wat verstaan we onder de *Orgelbewegung*? Vertel waar en in welke tijd die is ontstaan en welke invloed die gehad heeft op de orgelbouw en op componisten. Noem een paar orgelbouwers en componisten uit die periode.
- Vraag 11** Schets de ontwikkeling van het Nederlandse orgel in de eerste helft van de 20e eeuw. Welke stromingen zijn er gaande op orgelbouwgebied?
- Vraag 12** Eén van de vernieuwingen die Cavallé-Coll in de orgelbouw realiseerde, was de verbeterde versie van het Barkersysteem. Leg uit wat dat is en hoe het werkt. Noem nog 2 vernieuwingen die Cavallé-Coll invoerde.

HISTORIE VAN DE LESMETHODEN

- Vraag 13** a) Geef enkele kenmerken van de orgelmethoden van Flor Peeters en Herbert Tachezi.
b) Noem enkele voor- en/of nadelen van het gebruik van deze methoden in de huidige lespraktijk.
- Vraag 14** In veel oudere uitgaven van barokmuziek staan allerlei dynamische aanwijzingen, bogen en articulatie tekens. Kunnen we dit soort uitgaven in deze tijd nog aan leerlingen voorleggen? Zo nee, waarom niet? Zo ja, wat is dan het nut ervan?